

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30—
 za pol leta . . . . . « 15—
 za četrta leta . . . . . « 7:50
 za 1 mesec . . . . . « 2:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravništvo je v
 Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
 rotovžu), prillice, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 41

Ptuj, 10. oktobra 1920

II. letnik

Še enkrat stanovanjsko vprašanje.

Fr. Vajda.

Prvi čas po prevratu je bila nevarnost, da se ptujška gimnazija popolnoma opusti ali omeji na takratni prvi slovenski razred. Takrat so tudi naši nemški someščani bili hvaležni, da se je gimnazija rešila in da Ptuj v šolskem oziru ni padel na nivo kakšne vaške ali trske občine. Danes ptujška gimnazija procvita, ima več učencev, nego jih je imela, ko je bila nemška. Ptujskim dijakom je omogočeno, da študirajo doma, lepo število zunanjih dijakov pomnožuje promet v mestu in daje meščanom zaslužka. Toda gotovi ptujski krogi ogrožajo razvoj gimnazije s tem, da profesorjem ne privoščiijo stanovanj.

Stanovanj je v Ptujju dovolj, toda nekateri ljudje delajo pasivno resistenco in se trdovratno branijo proti temu, da bi dali javnim nameščencem stanovanja na razpolago. Tako n. pr. ima g. Konrad Fürst veniko hišo, a v tej hiša nima prostora za vzgojitelja svojega sina, temveč ta vzgojitelj ima v mestu lepo stanovanje, ki bi lahko služilo kakemu profesorju ali uradniku. Če g. Fürst misli, da mora njegov sin delati gimnazijske skušnje v Gradcu, izven naše države, mu tega nikdo ne brani. Potem pa mora on „hofmajstru“ svojega sina dati stanovanje v svoji hiši, da bo „hofmajstrovo“ stanovanje na razpolago profesorjem, ki učijo stotine drugih revnejših dijakov, ki si ne morejo spogati svojega „hofmajstra.“ To se tiče seveda tudi vseh drugih, ki imajo istega „hofmajstra“ ali „profesorja“, naj se pišejo Schwab ali drugače.

O drugem slučaju pasivne resistence glede uradniških stanovanj se govori v zadnjem času. To je stanovanje pokojnega nadkomisarja Meže pri Sadniku, ki je baje določeno za Hutterjevega sorodnika in kompanjo-

na Elsbacherja. Javnost mora vedeti, ali je to res, da g. Sadnik tega stanovanja ni hotel dati nobenemu drugemu kakor Elsbacherju. Javnost tudi mora vedeti, kje je ta g. Elsbacher dozdaj stanoval in ali nima njegov sorodnik Hutter prostora tudi zanj v svoji lepi hiši. Naše ljudstvo rabi svoje uradnike in učitelje, ti pa rabijo stanovanja, da morejo izvrševati svoj poklic.

Tretja vrsta stanovanj, ki se odvezemajo našim domačim ljudem in našim državljanom, so stanovanja avstrijskih penzionistov in uslužbencev, ki dobivajo svojo plačo iz Nemške Avstrije, stanujejo pa tukaj pri nas. V Gradcu in drugod po Nemški Avstriji so takoj po prevratu naše državljanke vrgli na cesto. Tukaj smo tujim državljanem pustili eno leto in dve leti časa, da si poiščejo drugo bivališče. Tudi zdaj jih ne gonimo iz naše države, toda toliko uvidevnosti in spoznanja bi prizadeti že mogli in morali imeti, da se naselijo kje zunaj mest in ne povečujejo stanovanjske bede v mestih. Če tega ne storijo dobrovoljno, bo naloga naše uprave, da jih k temu prisili.

Pisec teh vrst nikdar ni bil za nasilja, nasprotno očitalo se mu je že preveč obzirnosti in kulantnosti. Toda vsaka stvar ima svoje meje. Če gimnazija ne dobi profesorjev, ker ni stanovanj, bo se pač moralo že pri sprejemu omejiti število dijakov, da ne bo treba deliti razredov in ne bo treba več profesorjev. Stariši odklonjenih dijakov pa se naj zahvalijo tistim nepristopnežem, ki ne kažejo potrebne dobre volje in zlorablajo našo potrpežljivost!

Iz zakona o volitvah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino kraljevine SHS.

(Nadaljevanje.)

Člen 24.

Občinski urad mora isti dan, ko je abecedni volilni imenik razgrnjen na vpogled občinstvu, to objaviti. Ta objava se vrši v mestih in trgih s pismenimi razglasi, ki se nalepijo na občinski deski in po ulicah, v kmetijskih občinah pa tudi še tako, da se čita abecedni volilni imenik na občinskem ali vaškem sestanku; tam, kjer takih sestankov ni, se izvrši objava na način, ki je v dotični vasi navaden.

V objavi mora biti izrecno povedano, da smejo na zboru glasovati samo oni, ki so vpisani v imenik.

Člen 25.

(Kako se reklamira?)

Popravek abecednega volilnega imenika se zahteva neposredno pismeno ali ustno pri občinskem uradu ali pri prvostopnem sodišču, toda tu samo pismeno. Prvostopno sodišče mora zahtevo popravka v 24 urah poslati občinskemu uradu na postopanje. Ustno zahtevo mora občinski urad dati na zapisnik. Zahtevi popravka se morajo priložiti dokazila.

Za dokazila služijo samo polnoveljavne javne listine. Ako oni, ki je zahteval popra-

vek, želi, da se mu izdaj o tem potrdilo, mora urad to takoj storiti. Vsaka zahteva popravka se mora isti dan vpisati v vročilni zapisnik in v poseben seznamek zaradi lažjega pregleda.

Ako občinski urad abecedni volilni imenik popravi uradoma, mora sklepu, s katerim odreja popravek, priložiti dokazila, kakršna se zgoraj zahtevajo.

Člen 26.

O vsaki zahtevi popravka abecednega volilnega imenika mora občinski urad sklepati v 24 urah, najsi zahtevi ugoditi ali ne. Svoj sklep izroči onemu, ki je zahteval popravek, takoj, ko se zgodi. Ako se sklep tiče še koga drugega in je v njegovo škodo, mora urad tudi njemu izročiti sklep najpozneje v nadaljnjih 24 urah od takrat, ko se je popravek zahteval.

Sklep se mora vročiti povsem po predpisih civilnopravnega reda za vročanje tožb. Če se prizadeta oseba ne najde, se ji mora sklep v nadaljnjih 24 urah prilepiti na dom pred dvema pričama, ki sta zmožni pisanja; priči se morata na vročilnici podpisati obenem z organom, ki je prilepil sklep na dom.

Ako se ne ve za dom prizadete osebe ter se ji sklep ne bi mogel vročiti na naveden izmed navedenih načinov, se mora sklep prilepiti na občinsko desko.

Oni, ki so zavrženi, ker z zahtevo popravka vred niso predložili dokazil, kakršna predpisuje člen 25 tega zakona, smejo vnovič zahtevati popravek ter predložiti dokazila, ako rok za zahtevo popravka sploh še ni potekel.

Ako pa občinski urad v določenem roku o zahtevi, naj se abecedni volilni imenik popravi, ne sklene ničesar, se smatra, da je predlagatelja zavrnil; ta ima pravico, da se neposredno pritoži na pristojno prvostopno sodišče.

V tem primeru mora prvostopno sodišče takoj zahtevati od občinskega urada potrebne spise ter po predloženih dokazilih izdati rešitev; pri tem mora postopati po drugem odstavku člena 28. tega zakona.

Občinski urad mora v tem primeru poslati prvostopnemu sodišču potrebne spise v 24 urah, ko je prejel dopis prvostopnega sodišča, s katerim se spisi zahtevajo.

Člen 27.

(Pritožbe na sodišče v slučaju, da je občina zavrnila reklamacijo.)

Kakor oni, ki je popravek zahteval, tako ima tudi oni, ki se ga popravek tiče, pravice, da se v 24 urah po prejemu sklepa pritoži na pristojno prvostopno sodišče.

Ako občinski urad s sklepom zavrne onega, ki je predlagal popravek volilnega imenika, mora oni, zoper katerega je bila zahteva naperjena, če se boji, da bi utegnili prvostopno sodišče ta sklep predrugačiti, in če ima kaj predložiti ali izjaviti v svojo korist, to storiti pri občinskem uradu v 24 urah po prejemu sklepa, ker se po sklepu prvostopnega sodišča ne sme nič več ukreniti.

Pritožba po prvem odstavku in izjava po drugem odstavku tega člena se poda

Hudič in nemškutar.

Zapisal J. Terdina.

V puščavi je hudič trikrat Kristusa izkušal in ni ga mogel zmotiti. Ta hudič je bil Lucifer, kralj vse peklenske vojske. Ko je Lucifer videl, da je premagan, je bežal v peklo nazaj. Hudiči pa so že vedeli, kako strašno se je osramotil in so se nanj tako ujezili, da so mu zaklenili peklenska vrata. Zastonj je trkal in jih prosil, naj mu odpro in ga zopet sprejmejo za kralja. Hudiči so mu rekli, naj se pobere, odkoder je prišel in naj se potruži, da izbrše in popravi grdo nečast, ki jo je na zemlji nakopal nase in na vso peklensko vojsko. Lucifer je spoznal, da nobena prošnja nič ne pomaga in je prosil hudiče, če mu nečejo odpreti, da mu dadó vsaj kako društvo, drugače mu bo na zemlji od puščobe poginiti. Tej prošnji so se hudiči omečili in so mu vrgli pred vrata dve babi: vojaško in financarsko ljubico. In tako je prišel Lucifer spet na našo zemljo in je zaplodil na njej s svojima nečednima babama — nemškutarje.

ustno ali pismeno občinskemu uradu. Le-ta ju mora vpisati v zapisnik ter vsakomur, ki to zahteva, izdati potrdilo, da in katerega dne se je pritožba ali izjava podala uradu.

Člen 28.

(Sklep prvostopnega sodišča končno veljaven.)

Vsak svoj sklep, storjen po členu 26. tega zakona, mora občinski urad poslati uradoma v treh dneh od dne, ko je bil sklep storjen, pristojnemu prvostopnemu sodišču v oceno z vsemi spisi vred, ki se nanašajo na to. Prvostopno sodišče mora najpozneje v treh dneh, ko je prejelo spise, skleniti, ali odobrava ali izpreminja sklep občinskega urada, in ta sklep še isti dan poslati z vsemi spisi vred občinskemu uradu; prej pa mora vpisati v abecedni volilni imenik volilcev, ki je pri njem, izpremembo, ki jo obsega njegov sklep. Sklep prvostopnega sodišča je končno veljaven.

Člen 29.

(Reklamacije in potrebne listine proste pristojbin.)

Kdor zahteva popravek volilnih imenikov, ne plača nobenih pristojbin (kolkov) niti za delo ali za spise niti za listine, kakor za izpiske iz cerkvenih knjig, poverila, potrdila itd., ki so potrebna kot dokazila za te zahteve; nego na njih se mora označiti, čemu so izdana in da se za druge posle ne smejo porabiti kot dokazila brez kolkov. Pristojna oblastva morajo zahtevniku v 24 urah izdati vse listine, ki se zahtevajo zaradi popravka abecednih volilnih imenikov.

Člen 30.

(Zaključenje volilnega imenika.)

60. dan (6. nov. 1920) po razpisu volitev mora občinski urad zaključiti abecedni volilni imenik, potem, ko je do tega dne vpisal vanj vse one osebe, katerim se je s sklepom pristojnega prvostopnega sodišča priznala volilna pravica, ter izbrisal vse one, katerim je po tej poti pravica odvzeta.

Ta zaključeni imenik mora občinski urad takoj poslati pristojnemu prvostopnemu sodišču v naknadno potrditev. Ker se prvostopno sodišče prepriča iz prepisa imenika, ki je pri njem v arhivu, da so v abecedni volilni imenik vpisane ali iz njega izbrisane samo one osebe, katerim je bila z njegovim sklepom volilna pravica priznana ali odvzeta, potrdi imenik kakor prvokrat.

Ves ta posel mora prvostopno sodišče izvršiti v treh dneh ter potrjeni imenik poslati občinskemu uradu.

Da prvostopno sodišče pravilno ugotovi, ali so vse osebe vpisane ali izbrisane po njegovih sklepih, mora v imenik, ki je pri njem, vpisati vsako njegovo izpremembo, ki jo odobri ter v pripombi svojega imenika vpisati (opravilno) številko vsakega svojega sklepa, in sicer takrat, ko sklene izpremembo.

Nadaljevanje sledi.

Gospodarstvo.

Proč z novimi monopoli! Ministrstvo bi rado raztegnilo na vso državo monopol na sol, petrolej, vžigalice in cigaretni papir, toda monopolska uprava ne zmaguje svojih poslov niti v Srbiji ter dosedaj ni mogla predložiti niti računov za lansko leto. Če bi monopolizirali petrolej, sol in vžigalice, bi prebivalstvo ne dobivalo redno teh potrebnih predmetov, vrhutega pa bi se ti predmeti še zdatno podražili. Znano je, da bi monopolska uprava prodajala sol najmanj po 3 krone kilogram, dočim imajo naši trgovci dovolj nakupljene soli na državnih mejah po kroni kilogram. — Odločno smo proti novim monopolom, tudi slovenski poslanci v finančnem odboru so se izrekli proti, tako da zaenkrat ne stopi tozadevni zakon v veljavo.

Monopol sladkorja. Finančni odsek je sprejel predlog finančnega ministra o novem davku na sladkor. Država bo sladkor prevzela v monopol in vsled tega tudi prodajo sladkorja

po vsej državi, kakor je izvedla prodajo tobaka. Potreba sladkorja znaša v državi na leto 8000 vagonov. V Jugoslaviji se ga pridela le 5000 vagonov v 14 tvornicah. Država bo kupila od teh tvornic sladkor kilogram po 7 dinarjev, ostanek pa v inozemstvu. Ta sladkor se bo v monopolu prodajal po 11 dinarjev. Nihče ne bo smel prodajati sladkorja dražje. Prodajalci bodo obvezani, da bodo imeli sladkor vedno v zalogi. Na ta način bo dobivalo prebivalstvo sladkor ceneje, kakor dosedaj, država bo imela od tega 160 milijonov dinarjev dobička.

Letina v Srbiji. V Srbiji je bilo letos za polovico manj polja obsejanega kot v predvojni dobi. Vkljub temu pa bobnajo razni izvozniki politiki o bogati letini v Jugoslaviji.

Žetev je dala letos na Madžarskem devet milijonov stotov pšenice, štiri in pol milijona stotov rži, štiri in pol milijona stotov ječmena, tri in pol milijona stotov ovs, dvanajst in pol milijona stotov koruze, 21 milijonov stotov krompirja in šest in pol milijona stotov sladkorne pese.

Letina v Romuniji. Rumunija ima letos za izvoz na razpolago 100.000 vagonov ječmena, 600.000 vagonov ovs in 50.000 vagonov koruze lanske letine, dočim je letos koruza vsled suše kaj slabo obrodila.

Davek na obratovanje obrti. 25. septembra t. l. je stopil v vsej Jugoslaviji v veljavo davek na obratovanje obrti. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, ki predpisuje, kako se mora ta davek pobirati.

Skrajšanje roka za prijavljanje obdačenega kuhanja žganja. Ministrstvo financ, generalna direkcija posrednih davkov je dovolila, da smejo vodje oddelkov finančne straže predpisani 48urni rok za prijavljanje obdačenega narejanja žganja, v kolikor je kontrola izvršljiva, primerno skrajšati. Kdor želi, da se mu dovoli skrajšanje predpisanega 48urnega prijavnega roka, se ima zgledovati z že izpolnjeno tiskovino za prijavo davkovnega postopka pri pristojnem oddelku finančne straže v svrhu vidiranja prijave. Nevidiranih prijav obdačenega žganjekuhe, pri katerih znaša prijavni rok manj nego 48 ur, davčni uradi pod nobenim pogojem ne smejo sprejemati.

Odgovornost železnice za sprejeto blago. Od 15. avg. t. l. je prevzela odgovornost za izgubljenost ali poškodovanost blaga železnica. Za blago je odgovorna železnica od predaje blaga na predajni postaji pa do izročitve istega na naslovni postaji. Radi tega ni potrebno, da lastniki blaga sami spremljajo vagon, ker v bodoče odgovarjajo za blago železniški organi in se vsled tega po predpisih morajo vagoni plombirati.

Letošnji pridelek žita v naši državi znaša po uradnih podatkih 120.000 vagonov, pridelek ovs 100.000 vagonov.

Dopisi.

Trgovski nastavljenici — pozor! Tovariši in tovarišice se v lastnem interesu nujno pozivljajo, da odboru trgovskih nastavljenecv sledeče podatke nemudoma naznanijo: 1. Natančne podatke o dobljenih predpisih o višini dohodninskega davka. 2. Kateri tovariši oz. tovarišice ne dobivajo one minimalne plače, ki so bile v pogodbi z gremijem določene. 3. Katere firme v Ptujju in na Bregu ne dovoljujejo nastavljenecem in vajencem prostega popoldana pondeljka namesto napolnjenega nedeljskega počitka. 4. Katere firme v Ptujju in na Bregu se ne držijo zakonskega osemurnega delavnika. Odbor trgovskih nastavljenecv potrebuje te resnične podatke nujno, da zamore podvzeti pri merodajni oblasti potrebne korake. Nadalje se naznanja p. t. tovarišem in tovarišicam, da se bode v kratkem ustanovila v Ptujju krajevna skupina organizacije „Privatnih nameščencev“ brez strankarstva in bode v to svrhu prišel en gospod te organizacije iz Ljubljane.

Stanovanjska komisija v Ptujju ni v položaju, da bi najemnikom, javnim nameščencem in

slov. obrtnikom dala stanovanje, ker je vse prenapolnjeno; mnogo stanovanj je zasedenih po ljudeh, ki nimajo v Ptujju nobenega pravega posla, ter vlagajo rekurze na vse mogoče oblasti proti odpovedi njihovega neupravičenega stanovanja v mestu. Postali so celo tako predrzni, da rekurirajo celo v Beograd, ne oziraje se na zakonite predpise, in pričakujejo od tam ugodne rešitve. Tudi deželna vlada ne reši rekurzov takih rekurznikov, ki že davno spadajo iz mesta ven kam na deželo, kjer bi še lahko kaj koristili. Upamo in pričakujemo, da bo deželna vlada in ministrstvo rekurze brez pardona nemudoma zavrnila, posebno pa onih nemčurjev, ki se v Ptujju tako oblastveno obnašajo, češ, da za nje morajo biti stanovanja, če ga uradnik in obrtnik ima ali ne.

Dovršeni koncerti orkestra Miniona se vršijo vsak večer v kavarni „Balkan“ v Ptujju. Vodja je rodom Hrvat ter ima na dnevnem redu večino komadov slovanske glasbe. — G. kavarnar Vučak zasluži radi tega, da skrbi za slovanske koncerte, pohvalo in kavarina obilen obisk.

Novi vojni red se upelja po naredbi ministrstva szobračaja s 1. novembrom t. l. Vlaki odhajajo iz Ptujja proti Pragerskemu ob 5 uri 30 min., ob 10 uri 31 min. in ob 17 uri 35 min., ter prihajajo v Ptuj s Pragerskega ob 11 uri 5 min., 23 uri 15 min. (oba proti Čakovcu), ter ob 19 uri (le za Ptuj). Vsi vlaki imajo zvezo v in iz Maribora ozir. Ljubljane.

Obrtna nadaljevalna šola v Ptujju. Redni pouk se začne v pondeljek dne 11. oktobra 1920 in sicer: Pripravljalni razred: v pondeljek, četrtek in petek ob 5. uri zvečer. I. a in I. b razred: v pondeljek in četrtek ob 5. uri zvečer, ter v nedeljo ob 8. uri zjutraj. II. a in II. b razred: v torek in petek ob 5. uri zvečer, ter v nedelje ob 8. uri zjutraj. Kovinarji (kovači, ključavničarji, mehaniki) II. razreda rišejo ob nedeljah v risalnici „Mladike.“ Dimnikarji, mizarji, tesarji in zidarji rišejo v risalnici gimnazije, vsi drugi vajenci rišejo v nedeljo v šolskem poslopju pri glavarstvu. Z ozirom na uspešen pouk je potrebno, da vajenci točno prihajajo v šolo. Vsi mojstri so po postavi dolžni, svoje vajence redno pošiljati k pouku, drugače lahko zapadejo občutnim kaznim. Opozarjamo le na slučaj, da je bil letos radi tega neki obrtnik v Celju od oblasti kaznovan na globo 2000 K. Kaznovani bodo tudi tisti mojstri, ki kljub razglasom od 26. septembra pa do danes še niso pustili vpisati svojih vajencev. Šolski odbor.

Pekarski kegljiški klub v Ptujju je daroval mestnemu uradu za uboge 180 K.

Občni zbor Dijaške kuhinje v Ptujju bo v sredo 13. oktobra v Narodnem domu. Prijatelji učeče se mladine se vabijo, da se v obilnem številu udeležijo tega zbora. Začetek ob 20. (8) uri zvečer.

Samostojna kmetijska stranka se je začela v ptujjskem okraju. V nedeljo so imeli shod zaupnikov, najboljših kmetov, ter se z vso vso resnostjo pripravljajo na volitve. Neki zaupnik je izjavil našemu poročevalcu, da bodo dobili v ptujjskem okraju zanesljivo večino pri volitvah. Kmalu prirede v Ptujju tudi Kmečki tabor.

Iz Sel. Tukaj se je poročil 1920 trgovec in gostilničar Anton Žlahtič z gospodično Amalijo Finžgar, hčerjo gostilničarja in posestnika v Št. Lovrencu na Dr. p. Na gostiji se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Ptujju 432 K. Bila srečna mlada zakonca!

Ogenj. Dne 18. septembra t. l. zvečer je v viničariji posestnika Ivana Šegula na Sakušaku izbruhnil ogenj. Zgorela je viničarija, v njej nahajajoča se vinska preša, 10 sodov in več drugih stvari. Škoda znaša približno 60.000 K. Zavarovano pa je bilo za 3000 K. Vzrok požara se dosedaj še ni mogel dognati. Domneva se pa, ker v viničariji ni nikdo stanoval, da je bilo po zlobni roki zažgano.

Sv. Marko niže Ptujja. Našega č. g. kaplana prosimo, da drugikrat med štirimi očmi pove vsakemu dekletu, če ga izbriše iz Marijine družbe, pa ne javno v cerkvi razleco,